

FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE

Budgetprocedure for budget 2024-2027

Sagnr: 00.30.00-S00-8-22
Jan. 2023
Økonomi

Indhold

Indledning.....	3
Det økonomiske udgangspunkt.....	3
Forvaltningen anbefaler et råderumskatalog på 20 mio. kr. til budget 2024-2026.....	6
Basisbudgettet.....	7
Anlæg og det balancerede anlægsbudget.....	8
Den faseopdelte budgetlægning og det dobbelte årshjul.....	9
Eksterne/lokale budgetforslag.	11
Det politiske ejerskab og fagudvalgenes rolle.....	11
Direktionens rolle	12
Medarbejderinddragelse.....	12
Offentliggørelse af budgetmateriale, høring samt borgerinddragelse	12
Budgetopfølgninger i 2023	13

Indledning

Ifølge kasse- og regnskabsregulativet skal der udarbejdes en budgetprocedure for næste års budgetlægning.

Budgetproceduren for 2024 er rammen for de politiske drøftelser om kommunens økonomi. Udgangspunktet er vedtaget budget 2023.

I det vedtagne budget 2023 er der en ubalance i overslagsårene som i budgetproceduren for 2024 skal håndteres for at få et budget i balance. Dvs. hvor overskud på driften inkl. renter, kan finansiere anlæg (der ikke finansieres af lån) og afdrag på lån.

Ligesom tidligere år skal der ske en inddragende proces af medarbejdere og borgere.

Fagudvalgenes bevillingsansvar stiller særlige krav og forventninger til udvalgene i budgetarbejdet. Ikke mindst i forhold til ansvar i arbejdet med at udarbejde budgetforslag inden for udvalgets bevillingsområder. Der skal derfor også til budget 2024 arbejdes med at understøtte udvalgenes rolle og ansvar i budgetprocessen i forhold til ændringer af basisbudgettet og budgetforslagsversionerne.

Til understøttelse af implementeringen af udviklingsstrategien er der på driften afsat 5 mio. kr. til ny drift. Anlægsprojekter og andre projekter, der er betegnet som signaturprojekter, kan finansieres via FFV-midler, som ligger i kassen. Handleplanerne i forhold til udmøntningen af udviklingsstrategien vil følge budgetprocessen i fagudvalgene i foråret 2023. Hvis fagudvalget vurderer, at der skal afsættes budget til at understøtte handleplanerne, skal der udarbejdes budgetforslag til dette, så det kan indgå i budgetprocessen.

Der er gennemført en evalueringsproces efter budgetvedtagelsen og konklusionerne herfra er indarbejdet i budgetproceduren for budget 2024. Det drejer sig særligt omkring principperne vedr. fordeling af skyggemålene som noget nyt er udarbejdet på udvalgsniveau og ikke på bevillingsniveau. Og form og indhold på det fysiske- og facebook borgermøderne herunder indkaldelse til og kommunikation herom. Dette arbejdes der videre med.

Det skal bemærkes at der mangler afklaring af budgetprocessen efter sommerferien 2023. I det følgende er der taget udgangspunkt i offentliggørelse den 14. august 2023.

Det økonomiske udgangspunkt

Den økonomiske ramme for budgetproceduren er det politisk vedtagne budget 2023-2026 samt målsætningerne i den økonomiske politik.

Det er også målsætningen at service- og anlægsrammen, som følge af økonomiaftalen mellem KL og regeringen, skal overholdes.

Budgetproceduren for 2024 i hovedtræk

- Udvalgenes roller og ansvar i budgetprocessen
- Fortsat arbejde med effektiviseringer og besparelser (råderumskatalog på 20 mio. kr.)
- Ramme på 5 mio. kr. til ny drift til understøttelse af udviklingsstrategien Evt. genbevilling af statslige puljer omlagt til bloktilskuddet er udover rammen på 5 mio. kr.
- Toårigt årshjul mhp. analyse og kvalificering af budgetforslag
- Inddragelse af medarbejderrepræsentanter
- Offentliggørelse af budgetforslag 14. august
- MED-proces og borgermøde inden 1. behandling af budget 2024-2027 og før budgetseminaret

Ved budgetprocedureren for 2023-2026 besluttede kommunalbestyrelsen af afsætte 5 mio. kr. årligt til ny drift. Den nye drift skal bl.a. være med til at understøtte udmøntningen af udviklingsstrategien.

Det følger af den økonomiske politik, at Faaborg-Midtfyn Kommune hvert år skal frigøre ca. 30 mio. kr. til kompensation for et demografisk udgiftspres, faldende skatter, mindre mellemkommunal udligning samt et centralt krav om løbende modernisering og effektivisering. Hvis der ikke skal udarbejdes et råderumskatalog på 30 mio. kr. til budget 2023, afviger dette fra den økonomiske politik og vil derfor kræve en beslutning af kommunalbestyrelsen.

Samtidig skal der arbejdes på at undgå udvidelser af basisbudgettet, som måtte overstige en eventuel statslig kompensation for ændret demografi, faldende skatter og ny lovgivning.

I den Økonomiske politik er det målet, at pengene så vidt muligt findes gennem effektiviseringer, som ikke eller kun i begrænset omfang påvirker det leverede serviceniveau. Kan dette ikke lade sig gøre skal der suppleres med besparelser.

Forvaltningen foreslår, at der udarbejdes et råderumskatalog for budget 2024-2027 på 20 mio. kr. Dette fraviger fra den økonomiske politik og kræver derfor kommunalbestyrelsens beslutning.

De økonomiske forudsætninger.

I det vedtagne budget 2023 ser den økonomiske ramme således ud:

Tabel 1: Oversigt over den økonomiske balance (se også tabel 2)

Netto 1.000 kr. (2023 p/l)	2024	2025	2026
Ubalance	38.820	40.721	41.311

Det fremgår af tabel 1, at der er en ubalance i alle årene. 38,820 mio. kr. i 2024. I dette tal udgør det vedtagne balancerede anlægsbudget 120,145 mio. kr. i 2024, 92,585 mio. kr. i 2025 og 87,747 mio. kr. i 2026.

Der gøres opmærksom på at der ved budget 2023 og frem at afsat 5. mio. kr. til ny drift i hver af årene.

Ubalancen der fremgår af tabel 1 kan fx håndteres ved hjælp af nedenstående greb:

1. At nedsætte anlægsrammen i budget 2024.

I det vedtagne budget 2023-2026 er der i 2024 afsat anlæg for 120,145 mio. Her er der indsat en pulje til anlæg på 9 mio. kr. for at modsvare det budgetterede optagelse af lån på 9 mio. kr. i 2024 vedr. anlægsprojekter gennemført i 2023. Kommunalbestyrelsen skal primo 2024 tage stilling til om lånet skal optages.

Hvis puljen på 9 mio.kr. til anlæg aflyses, vil anlægsudgifterne i stedet udgøre 111,145 mio. kr. i 2024. Altså 2,855 mio. kr. under anlægsrammen på 114 mio. kr.

2. Anlægsrammen reduceres til 85 mio. kr. i 2024 og vedtaget budget 2023 i 2025 og 2026. Dvs. 92,585 mio. kr. i 2025 og 87,747 mio. kr. i 2026.

Indregnes ovenstående greb giver det følgende:

Tabel 2: Oversigt over den økonomiske balance efter indregning af greb

Netto 1.000 kr. (2023 p/l)	2024	2025	2026
Vedttaget budget 2023:			
Resultat af ordinær driftsvirksomhed (A) (Udgifter - finansiering)	-37.183	-27.402	-23.545
Anlægsudgifter i alt (B)	120.145	92.585	87.747
Finansforskydninger m.v. i alt (C)	-44.142	-24.462	-22.891
RESULTAT I ALT: A+B+C = ubalance i vedtaget budget 2023	38.820	40.721	41.311
Ad. 1 reduktion af anlægspulje*	-9.000		
Ad. 2 Anlægsrammen sættes til 85 mio.kr. i 2024 og vedtaget budget 2023 for 2025 og 2026	-26.145		
Ad. 3 - Midler til ikke-kompenseret demografi/basisbudget	10.000	10.000	10.000
I alt reduceret ubalance	13.675	50.721	51.311

Note* De 9 mio. kr. er en ikke udmøntet pulje og baseret på lånedispensation for anlægsudgifter afholdt i 2023 men først optages i 1. kvartal 2024, når anlægsudgifterne i forbindelse med regnskab 2023 er opgjort.

Det fremgår af tabel 2, at der skal findes 13,675 mio. kr. i 2024 for at opnå et budget i balance i 2024.

Ifølge den økonomiske politik må ændringer til basisbudgettet ikke overstige den statslige kompensation for demografi, socioøkonomi og ændret lovgivning. Basisbudgetændringerne udgør dog erfaringsmæssigt mere end den statslige finansiering. I budget 2023 udgjorde dette 12,5 mio. kr. I ovenstående tabel 2 (Ad. 3) er der derfor taget højde for ikke-kompenseret demografi/basisbudget og afsat 10 mio. kr. i 2024-2026. Dette skal også ses i lyset af et øget udgiftspres som følge af stigende energiudgifter og et forventeligt mindre nationalt råderum som følge af bl.a. stigende forsvarsudgifter og investeringer i den grønne omstilling. Der afviges derfor i udgangspunktet fra den økonomisk politik. Hvis der ikke blev taget højde for dette, ville ubalancen alene være 3,675 mio. kr. I relation til budget i balance kunne man så nøjes med et mindre råderumskatalog. Men samtidig vil det indenfor råderumskataloget være vanskeligt at håndtere udgifter af denne type og man ville sent i processen skulle udvide råderumskataloget, så disse udgifter kunne håndteres.

Samtidig skal opmærksomheden også henledes på en relativ stor ubalance i overslagsårende, som bliver vanskeligere at håndtere, hvis der besluttes et mindre råderumskatalog og færre besluttede besparelser og effektiviseringer i budget 2024.

De foreløbige udmeldinger fra regeringen og den truende recession i kølvandet på Covid-19 og senest krigen i Ukraine og den stigende inflation levner ikke håb om økonomisk håndsstrækning til kommunerne udover demografi og i et vist omfang kompensation for stigende priser i 2023. Der bør derfor i beslutningen om råderumskataloget være plads til øget basisbudgetændringer.

Forvaltningen foreslår, at der udarbejdes et råderumskatalog for budget 2024-2027 på 20 mio. kr. men jf. den økonomiske politik skal der udarbejdes et råderumskatalog på 30 mio. Det kræver derfor en kommunalbestyrelsesbeslutning hvis råderumskataloget skal være på 20 mio. kr. til budget 2024.

Yderligere muligheder for at opnå et budget i balance

Stigning i indkomstskat.

Et andet greb kunne være en stigning i indkomstskatten. Det er pt. ikke muligt at hæve grundskylden eller indføre dækningsafgift på forretningsejendomme. Hvis den statslige sanktion på 75% i det 1. år, 50% i 2. og 3. år og 25% i det 4. år af provenuet skal undgås, skal Indenrigs- og boligministeriet søges om at lade indkomstskatten stige. Der skal ansøges konkret om hvor meget udskrivningsprocenten ønskes sat op og provenuet. Dette er under forudsætning af, at der i forbindelse med den årlige økonomiforhandling mellem KL og regeringen afsættes en pulje til skattestigning. I 2022 var puljen på 50 mio. kr. Ansøgningsfristen udmeldes af Indenrigs- og Boligministeriet primo juli. Ansøgningsfristen i 2022 var 9. september. Skattestigninger forventes modsvaret af tilsvarende skattenedsættelser. Hvis dette ikke er tilfældet, modregnes der i bloktilskuddet for alle kommuner.

I denne forbindelse skal der gøres opmærksom på, at et evt. provenu vil indgå i tilskud/udligningen og der kan ske en modregning af disse tilskud. Desuden er der i skattesystemet indlagt en øvre grænse for, hvor meget der skal betales af den sidst tjente krone (det skrå skatteloft).

Kommunerne bliver omfattet af medfinansieringen i 2024, hvis udskrivningsprocenten i 2024 er højere end i 2007 og overstiger grænsen på 24,87 pct.

Faaborg-Midtfyn Kommunes udskrivningsprocent på 26,1 pct. er 1,24 procentpoint over medfinansierings-grænsen på 24,86 pct. og kommunens udskrivningsprocent er sat op med 0,4 pct. siden 2007. Faaborg-Midtfyn Kommune opfylder dermed begge betingelser og er omfattet af medfinansieringen af det skrå skatteloft og forventes at udgøre 2 mio. kr. i 2023.

Hvis udskrivningsprocent på 26,1 pct. sættes yderligere op vil Faaborg-Midtfyn Kommunes medfinansiering af det skråskatteloft alt andet lige stige.

Kassetræk.

Endelig kan ubalancen helt eller delvis finansieres via yderligere kassetræk. (Der er budgettet med et kassetræk på 5,1 mio. kr. i 2024 jf. budgetaftalen for budget 2023-2026.)

Forvaltningen anbefaler et råderumskatalog på 20 mio. kr. til budget 2024-2026.

For at opfylde den økonomiske politik og give mulighed for at opnå et budget i balance anbefaler forvaltningen som nævnt at der skal der udarbejdes et råderumskatalog bestående af effektiviseringer og besparelser på minimum 20 mio. kr.

Der er i dette ikke kigget på ubalancen i overslagsårene. Dvs. der kigges ikke på ubalancen som et gennemsnit over 3 år men kun på ubalancen i 2024.

Der er udarbejdet en skyggefordeling pr. udvalg på 20 mio. kr., som vedlægges som bilag. I skyggefordelingen er der dog taget højde for stigende og faldende profiler fra budget 2023, som dermed delvist indfrier skyggemålet for 2024-2027. Denne skyggefordeling er udregnet ud budgetandele.

Der er ikke taget højde for udmøntningen af tværgående effektiviseringer, da disse ikke godkendes af Økonomiudvalget før efter godkendelse af budgetproceduren.

Det er fagudvalgenes ansvar, at der udarbejdes budgetforslag til besparelser og effektiviseringer indenfor udvalgets egne bevillinger.

Direktionen udarbejder som hidtil forslag til et balanceret anlægsbudget til politisk prioritering. Dette er til intern brug for kommunalbestyrelsen og offentliggøres derfor ikke.

Basisbudgettet

Fagudvalgene vil i foråret blive forelagt forventede ændringer til basisbudgettet. Det er fagudvalgenes rolle og ansvar at sikre, at basisbudgettet er tilstrækkeligt til at sikre det serviceniveau, som Kommunalbestyrelsen har besluttet.

Dog vil arbejdsmarkedsområdet først komme med et forslag til basisbudget efter sommerferien, da basisbudgettet her afhænger af Økonomaftalen mellem KL og regeringen. Og på skoleområdet vil basisbudgettet evt. blive reguleret, når resultatet af 5. september elevtallene kendes. Der kommer et første bud på basisbudgettet på udgiftssiden, som fremsendes til Økonomiudvalgets møde i juni.

Der er en lang række usikkerheder i basisbudgettet. Ikke mindst i lyset af COVID-19, krigen i Ukraine, stigende inflation, energjudgifter og disses betydning for beskæftigelsen.

Faaborg-Midtfyn Kommune opfylder målsætningen om en kassebeholdning på 3.000 kr. pr. borger. Kassebeholdningen skal bl.a. bruges til at modstå de udsving, der evt. måtte komme på den korte bane, men kan selvsagt ikke bruges til varige udsving, da kassen derved vil blive drænet. Men der skal fortsat iværksættes tiltag, så usikkerhederne mindskes og basisbudgettet overholdes. Dette er et fokusområde både administrativt og politisk. Hvis basisbudgetændringerne ikke holdes i ro, medvirker de til budgetubalance og der vil være behov for tiltag f.eks. besparelser og effektiviseringer således at budgettet er i balance.

Der har til budget 2023 været stillet spørgsmål til hvorvidt nogle af budgetforslagene skulle medtages som en effektivisering, ny drift eller indgå som en ændring til basisbudgettet. Derfor vil forvaltningen udarbejde en tydeliggørelse af principperne for basisbudgetændringerne til politisk beslutning. Der vil også blive kigget på sammenhængen mellem demografitildelingsmodellerne og den forventelige statslige økonomisk kompensation og stemmer disse overens. Kommunalbestyrelsen besluttede sidst principperne for basisbudgetændringerne i maj 2019.

Regeringen indgik den 20. maj 2022 en bred politisk aftale med størstedelen af Folketingets partier om en sundhedsreform. Et element i sundhedsreformen er kvalitetspakker målrettet patientrettet forebyggelse for borgere med kroniske sygdomme og kommunale akutfunktioner. Der var enighed om, at de konkrete krav og anbefalinger i kvalitetspakkerne udformes af Sundhedsstyrelsen inden for de afsatte økonomiske rammer med inddragelse af kommuner og regioner. KL og regeringen var i Økonomaftalen for 2023 enige om at følge op herpå ifm. de årlige økonomiforhandlinger. Der skal mellem KL og regeringen aftales en fælles plan for udmøntning og implementering af den politiske aftale. Der er endnu ikke aftalt hvordan midlerne fra aftalen fordeles og derfor hvordan dette vil påvirke basisbudgettet på sundheds- og ældreudvalget.

Det endelige resultat af basisbudgettet vil først kunne gøres endeligt op, når forvaltningen har beregnet konsekvenserne af den indgåede Økonomaftale. Resultatet forventes at foreligge efter sommerferien.

I lighed med sidste år vil forslag til basisbudgettet til budgetseminaret blive præsenteret med forslag til prioritering af basisbudgetændringerne.

Anlæg og det balancerede anlægsbudget

Fagudvalgene drøfter forslag til anlæg på udvalgsmøderne i februar, april og juni. Det skal sikre, at der tidligt i processen skabes overblik, at der tages stilling til prioriteringer og behov samtidig med at der bliver mere tid til at kvalificere de enkelte forslag. Der er mulighed for at fremsætte forslag om nye anlæg, som skal indgå i prioriteringen i hele perioden. Nye forslag øger behovet for omprioritering mellem anlægsprojekter.

Det balancerede anlægsbudget

Direktionen udarbejder et forslag til et balanceret anlægsbudget, som er et arbejdsdokument til kommunalbestyrelsen. Derfor offentliggøres det balancerede anlægsbudget ikke. Det vil sige et anlægsbudget som holder sig inden for den forslåede nedsatte anlægsramme i hele budgetperioden. Anlægsrammen udgør 114,196 mio. kr. (i 2024), men foreslås i denne budgetprocedure nedsat til 85 mio. kr. for at opnå et budget i balance. Processen omkring det balancerede anlægsbudget skal sikre, at der i prioriteringen tages højde for, at nogle anlæg allerede er igangsat og andre anlæg, som bør igangsættes af bygnings- og sikkerhedsmæssige årsager. Desuden skal anlægsbudgettet sikre en understøttelse af udviklingsstrategien.

Endelig skal der ske en vurdering af uforbrugte anlægsmidler fra tidligere år. Dvs. projekter der tidligere er vedtaget, men som af forskellige årsager ikke er bragt i anvendelse. Under udarbejdelsen af det balancerede anlægsbudget sker der en vurdering disse anlægsprojekter i forhold til om projekterne stadig er aktuelle, om det forventede tidspunkt for udførelse skal ændres og om de dermed skaber rum til at gennemføre andre anlæg.

Alle anlægssforslag kategoriseres, så det fremgår hvilke projekter, der er i gang og ikke kan rykkes, og hvilke der eventuelt kan flyttes ud i årene. Der tages udgangspunkt i følgende kategorisering:

Kategori:

- Kategori 0: Projekter der afventer ekstern finansiering
- Kategori 1: Projekter der er i gang, og som ikke kan rykkes (Projekter der fysisk er igangsat, eller hvor der er indgået kontrakt/aftale om arbejdets udførelse)
- Kategori 2: Projekter der skal udføres inden for en kortere tidshorisont af lovmæssige, sikkerhedsmæssige eller vedligeholdelsesmæssige årsager (Projekter som ikke er i gang)
- Kategori 3: Projekter som har en høj politisk prioritering
- Kategori 4: Projekter der vurderes som fagligt relevante, men mindre akutte (projekter der kan rykkes mellem årene).

Kategoriseringen af projekterne skal sikre, at kommunalbestyrelsen får et bedre overblik i forhold til hvilke anlæg der kan rykkes mellem årene - så der bedre kan foretages prioritering mellem projekterne.

I forhold til det balancerede anlægsbudget arbejdes der ud fra et 10-årigt perspektiv.

Samtidig skal det indstilles hvilke om hvilke anlægsprojekter, der skal finansieres af FFV midler og der kan lånefinansieres.

Økonomiudvalget drøfter 1. version af forslag til balanceret anlægsbudget i juni.

Kommunalbestyrelsen får første forslag til det balancerede anlægsbudget i august. Da der er tale om et internt arbejdsrapport offentliggøres det ikke.

Den faseopdelte budgetlægning og det dobbelte årshjul

Der bliver arbejdet med et "dobbelt årshjul", hvor der både vil blive arbejdet på konkrete effektiviseringsforslag til budget 2024, og hvor der samtidig forberedes realiserbare forslag til effektiviseringer og investeringscases til brug for Budget 2024-2027. Derved sikres bedre mulighed for at levere effektiviseringsforslag og investeringsstrategier, som tager udgangspunkt i et mere systematisk og dybdegående analysearbejde på udvalgte områder.

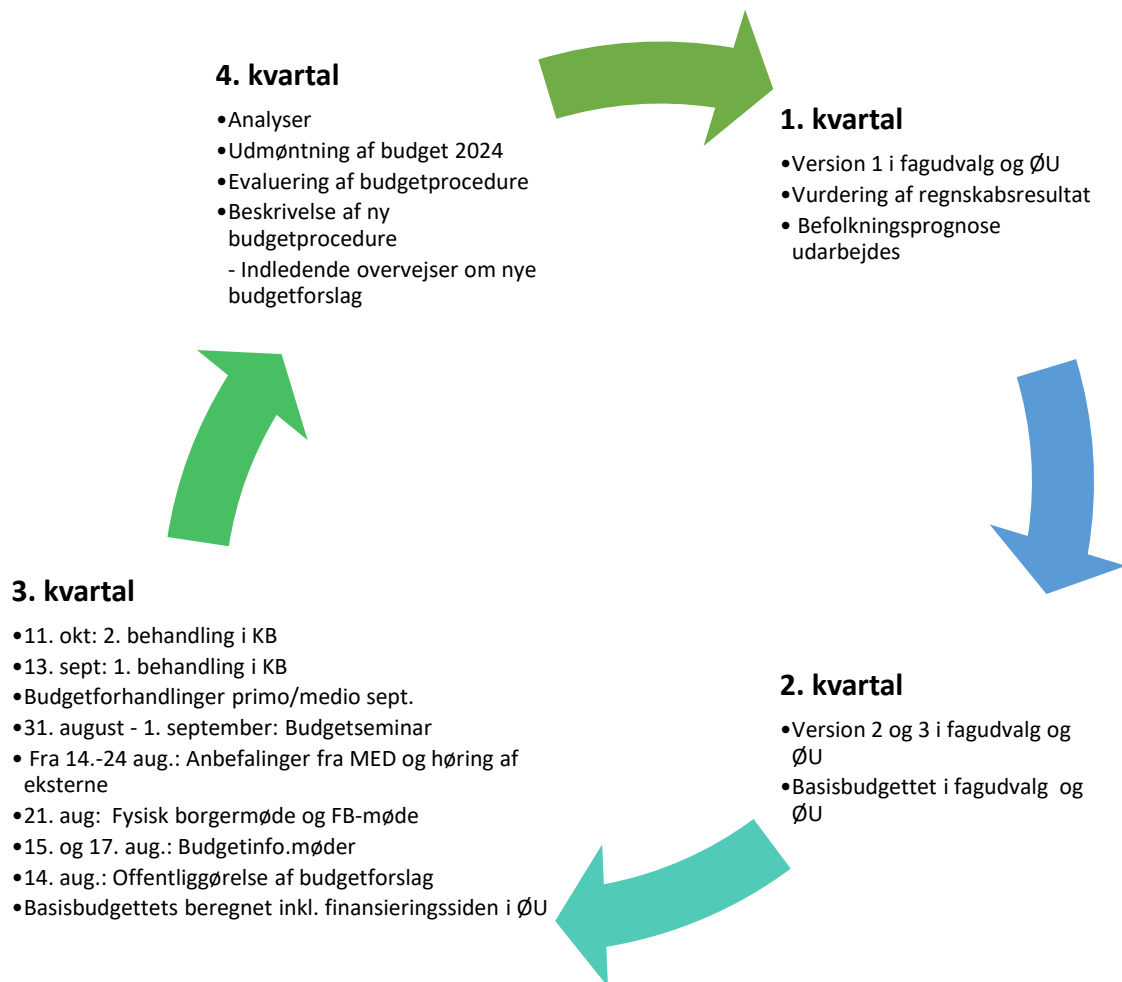
Proceduren er udtryk for offensiv økonomistyring, som på lidt længere sigt skal give kommunalbestyrelsen et større økonomisk handle-/prioriteringsrum.

I budgetproceduren for budget 2024 arbejdes der videre med 3 versioner af budgetforslag, som drøftes i fagudvalgene i februar, april og juni. Arbejdet med de forskellige versioner skal sikre, at der tidligt i processen skabes overblik samtidig med, at der bliver mere tid til at kvalificere de enkelte forslag. Det er fagudvalgenes opgave og ansvar, at der udarbejdes budgetforslag svarende til skyggemålene pr. bevilling indenfor fagudvalget.

Fagudvalgene får version 2 og 3 af budgetforslagene tilsendt på forhånd som fortrolige bilag til lukkede dagsordener. Dermed har fagudvalgsmedlemmerne adgang, men ikke offentligheden. De endelige budgetforslag bliver offentliggjort d. 14. august 2023. Dette for at sikre fagudvalgene arbejdsro og ikke skabe unødigt uro hos borgerne eller organisationen i forhold til forslag som ikke kommer til at indgå i forhandlingerne.

Arbejdet med basisbudgetændringer, effektiviseringer og besparelser, medarbejder- og borgerinddragelse er alle centrale indsatser i Faaborg-Midtfyn Kommunes budgetlægning. Figuren herunder illustrerer de enkelte faser af budgetlægningen og det dobbelte årshjul, hvor der anlægges et toårigt sigte til budgetproceduren.

Nedenstående figur illustrerer budgetprocedurens årshjul.

Indholdet i de 3 versioner

Version 1 drøftes i fagudvalgene i februar. Ved denne version er der alene tale om mundtlige drøftelser af, i hvilken retning fagudvalget ønsker, at administrationen skal arbejde videre. Der vil ske en mundtlig præsentation af direktøren og/eller chefen fra fagområdet af budgetforslag, der påtænkes udarbejdet, herunder besparelser og effektiviseringer, bevillingsudløb, tidligere bestilte forslag, kan/skal opgaver, ligesom udvalgene skal fremlægge bestillinger på besparelser/effektiviseringer, ny drift og anlæg mv.

Version 2 bliver præsenteret skriftligt for fagudvalgene i april. Der tages udgangspunkt i forslag som fagudvalget drøftede ved version 1. Alle forslag er ikke helt færdigbeskrevet eller gennemregnet. Der kan også være tale om drøftelser af nye forslag, som skal medtages til version 3 eller forslag, som skal udgå. Tages der forslag ud skal disse erstattes af andre således at udvalgets skyggemål opdelt på bevillinger opfyldes.

Version 3 bliver præsenteret for fagudvalgene i juni. Der er tale om endelige beskrevne og beregnet forslag, som på baggrund af fagudvalgenes anbefalinger videresendes til Økonomiudvalget i juni. Tages der forslag ud skal disse erstattes af andre således at udvalgets skyggemål opdelt på bevillinger opfyldes. Efter godkendelse i Økonomiudvalget vil forslagene blive offentliggjort den 14. august 2023.

Eksterne/lokale budgetforslag.

Økonomiudvalget skal beslutte om der i lighed med budget 2023 skal indhentes ønsker igen til budget 2024. Erfaringen var at mange af ansøgningerne kunne være bevilget over den eksisterende landsbypulje. Og det er et stort arbejde at sætte i gang for relativt få (2) imødekommelse af ansøgninger.

Det politiske ejerskab og fagudvalgenes rolle

Fagudvalgene fik ved overgangen til udvalgsstyre pr. 1. januar 2021 en ny rolle. At bevillingsniveauet er ændret til fagudvalget, betyder bl.a., at fagudvalgene skal sikre, at der er sammenhæng mellem det basisbudget, der er til rådighed, og serviceniveauet.

Fagudvalget skal jf. styrelsesvedtægten drage omsorg for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides. Dvs. at sikre budgetoverholdelse og at budgettet er tilstrækkelig til at sikre det vedtagne serviceniveau. Hvis dette ikke er tilfældet, skal fagudvalget iværksætte tiltag således at dette sikres. Fagudvalget foretager indstilling til kommunalbestyrelsen gennem Økonomiudvalget, hvis det er nødvendigt at justere de enkelte bevillinger.

Fagudvalgene skal i forhold til version 1, 2 og 3 af budgetforslagene fremkomme med budgetforslag dvs. effektiviserings- og besparelsesforslag til opfyldelse af skyggemålet udmeldt af Økonomiudvalget. Forslagene indgår i råderumskataloget til politisk prioritering. Derudover skal fagudvalget tage stilling til om der skal udarbejdes budgetforslag i forhold til de bevillinger der har udløb. Dvs. forslag til ny drift.

Efter udvalgsmøderne i juni offentliggøres alle budgetforslag den 14. august 2023 og herefter overgår budgetforslagene til behandling på det årlige budgetseminar 31. august- 1. september 2023.

Der afholdes fysisk borgermøde og Facebook borgermøde den 21. august. Jf. evaluering af budget 2023 skal der arbejdes med form og indhold samt indkaldelse og kommunikation f.eks. kunne indkaldelse til mødet være via e-boks eller andet og det fysiske og Facebook-borgermøderne sammentænkes. Der vil i foråret blive udarbejdet en mere konkret sag med drejebog for dette.

Fredag den 25. august fremsendes medarbejdernes anbefalinger og de indkomne eksterne høringsvar. Deadline for partiernes prioriteringer er den 28. august kl. 9. Således efterkommes ønsket om, at partierne har anbefalingerne fra IDA inden deadline for partiernes prioriteringer.

På budgetseminariet er udgangspunktet en drøftelse af budgetforslagene. Torsdag formiddag afholdes møde med medarbejdersiden i Hovedudvalget. Torsdag eftermiddag fremlægger formændene de væsentligste pointer inden for fagudvalgets område fsva. besparelser, effektiviseringer og ny drift. Partiernes prioritering fremlægges også. Fredag formiddag prioriteres til anlægsområdet.

Det er i forbindelse med budget 2022 besluttet at bevilge penge til en ny budgetportal til at understøtte kommunalbestyrelsens prioritering af budgetforslagene op til budgetseminaret den 31. august-1. september. Den nye budgetportal blev taget i anvendelse til budget 2023.

Til budget 2024 vil der i forbindelse med budgetinformationsmøderne blive tilbudt et lille opfølgingskursus for de af kommunalbestyrelsesmedlemmerne der måtte ønske dette.

Det vil i lighed med budget 2023 blive etableret en hotline som kommunalbestyrelsen kan kontakte, hvis der ønskes hjælp til budgetportalen.

Direktionens rolle

Direktionen har en særlig koordinerede rolle i budgetproceduren. Direktionen skal godkende budgetforslagene inden politisk behandling og understøtter gennemførelse af budgetprocessen.

Der afholdes i foråret 2023 to direktionseminarer. Det første omhandler basisbudgettet, budgetforslag og det balancerede anlægsbudget andet handler om version 3 af budgetforslagene samt udkast til balanceret anlægsbudget.

Medarbejderinddragelse

Ledelsen på de enkelte fagområder har pligt til at tage initiativ til at invitere medarbejderne (MED) med ind i processen om at pege på ideer til effektiviseringer og besparelser. Det skal ses som et tilbud til medarbejderne og er således ikke et krav, at medarbejderne skal involvere sig. Det er formanden i de enkelte MED-udvalg der via ledelsesstrengen har ansvaret for at videregive indkomne forslag fra medarbejderne.

Desuden inddrages repræsentanter for de relevante medarbejdere ved udarbejdelse af effektiviseringer og eventuelle besparelsesforslag med personalemæssige konsekvenser efter offentliggørelsen af budgetmaterialet. Det sker gennem den såkaldte IDA-proces, hvor medarbejderne *informerer, drøfter* og kommer med *anbefalinger* til de fremsatte forslag med udgangspunkt i forslaget **konsekvenser for arbejds-, personale-, samarbejde, - og arbejdsmiljøforhold**.

Medarbejderinddragelsen i denne del af budgetarbejdet sker primært for, at medarbejdersiden kan være med til at kvalificere og udvikle budgetforslagene i kraft af deres faglige viden, indsigt og kompetencer på området. Inddragelsen skal ske via inddragelse af det lokale MED-udvalg. Inddragelse ved nedsættelse af arbejds-/følgegrupper kan imidlertid kun forekomme efter forudgående aftale med det lokale MED-udvalg.

IDA-processen for MED-systemet finder sted i fra offentliggørelsen den 14. august til den 24. august kl.9 (Hovedudvalget dog den 25. august). MED-systemet opfordres til som en del af IDA-processen at komme med anbefalinger til de offentliggjorte budgetforslag forud for budgetseminariet.

Offentliggørelse af budgetmateriale, høring samt borgerinddragelse

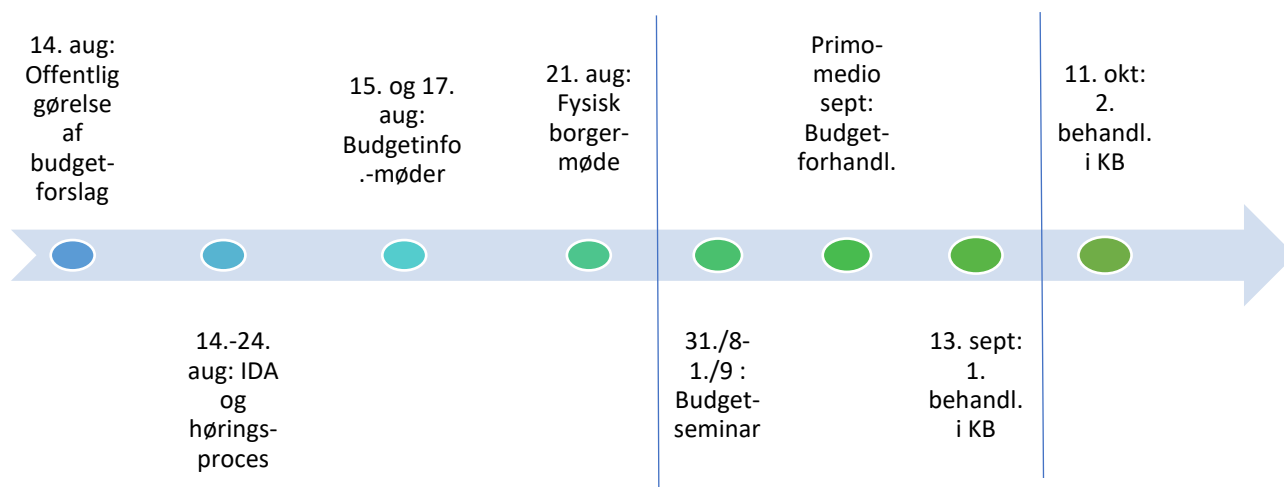
Alle budgetforslag offentliggøres på kommunens hjemmeside 14. august 2023. Dette er en uge senere i forhold til tidligere år.

Borgermøderne afholdes inden høringsfristens udløb, hvilket giver borgerne mulighed for i højere grad at kvalificere deres høringssvar inden det afgives.

Anbefalinger og høringssvar sendes via mail til budget@fmk.dk til Økonomistaben senest torsdag den 24. august kl. 9.00. Hovedudvalget dog den 25. august kl. 13.30, hvorefter de formidles videre til kommunalbestyrelsen den 25. august forud for budgetseminaret d. 31. august-1. september. Hvis der er behov for det, vil der være en ny IDA-proces mellem kommunalbestyrelsens 1. og 2. behandling af budgettet. Denne proces vil primært give værdi i forhold til ændringer aftalt i forbindelse med budgetseminaret eller i forbindelse med de afsluttende politiske forhandlinger.

Der afholdes budgetmøde på facebook samt et fysisk borgermøde.

Ovenstående kan sammenholdes i nedenstående figur:

Budgetopfølgninger i 2023

Dette afsnit om budgetopfølgningerne i 2023 bl.a. for at illustrere sammenhængen til basisbudgettet 2024 og frem.

Alle fagudvalg skal i 2023 behandle budgetopfølgningerne inden fremsendelse til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Jf. styrelsesvedtægten skal fagudvalgene drage omsorg for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides. Udvalgene foretager indstilling til kommunalbestyrelsen gennem Økonomiudvalget, hvis yderligere bevillinger er ønskelige eller nødvendige. Fagudvalgenes rolle er derfor at sikre budgetoverholdelse og at budgettet sikrer det vedtagne serviceniveau. Såfremt dette ikke er tilfældet, skal fagudvalget iværksætte tiltag således at dette sikres. Som udgangspunkt søges der ikke om en tillægsbevilling, som alle finansieres af kassen. Dvs. at der skal altid anvises finansiering til tillægsbevillinger udover en evt. kassefinansiering. Dette sikrer offensiv og aktiv økonomistyring.

Der udarbejdes 3 ordinære budgetopfølgninger, som bliver politisk behandlet, jf. kasse og regnskabsregulativet.

Den første er pr. 31. marts med politisk behandling i maj. Formålet med denne budgetopfølgning er bl.a. at vurdere om regnskabsresultatet giver anledning til justeringer og handleplaner mhp budgetoverholdelse? Det er vigtigt at læringen af regnskabet spiller en aktiv rolle ind i budgetopfølgningen. Er der andre opmærksomhedspunkter i forhold til forudsætningerne for budget 2024? Hvorledes spiller budgetopfølgningen ind på basisbudgettet for 2024?

Den anden er pr. 31. maj med politisk behandling i august. Der foreligger der forbrug for de første 5 måneder af året. Formålet med denne budgetopfølgning er derfor at vurdere om dette sammen med forventninger til resten af året, giver anledning til justeringer og handleplaner mhp budgetoverholdelse? Er der andre opmærksomhedspunkter, som kan påvirke årsresultatet? Hvorledes spiller budgetopfølgningen ind på basisbudgettet for 2024?

Den tredje er pr. 30. september med politisk behandling i november/ december Her foreligger der forbrug for 9 måneder. Sammen med forventninger til resten af året, giver dette anledning til justeringer og handleplaner mhp. budgetoverholdelse?

I forhold til Økonomiaftalen kan der være lov- og cirkulæreløb eller andet (midtvejsreguleringen), som påvirker 2023. Dette fremsendes som særskilt sag til Økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen i september.